

Cerconeda

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Sota de Pla Solà, prop de la font de l'Obert i damunt del solà de Cerconeda
Emplaçament	Pista que baixa de pla Solà i va a Clarà i Brocà. Abans d'arribar a la font de l'obert
Alçada:	1220
Coordenades:	
Latitud:	42.25961
Longitud:	1.88947
UTM Est (X):	408403
UTM Nord (Y):	4679198

Classificació

Número de fitxa	08099-69
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	XII-XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	El conjunt està en estat ruïnós i només es mantenen dempeus algunes parets de la casa i pallissa tot i que el perímetre de cada volum encara es pot definir de forma clara.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00500065
Fitxes associades:	
<u>Castell</u>	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

Restes d'un antic mas d'origen medieval situat sota els contraforts de Sant Marc prop de la font de l'obert i damunt de la devesa homònima. Les ruïnes que es conserven corresponen a les restes de l'antic mas i també a les corts i pallisses annexes. La casa malgrat que conservi únicament les parets oest i nord en un avançat estat de ruïna, encara s'endevina que hauria tingut una planta més aviat quadrangular allargassada de dos cossos i composta per una planta baixa, un primer pis i un sota teulada amb coberta a dues vessants i el carener paral·lel a la façana principal orientada a migdia. Desconeixem com hauria estat la seva tipologia i disposició. Amb tot i gràcies a la memòria obtinguda de Joan Arocas (darrer masover que hi habità) hem pogut saber que les seves parets haurien tingut un predomini del massís respecte el buit. L'aparell de les seves façanes era de maçoneria amb filades de pedra mal treballades i escairades, unides amb argamassa de calç i formant filades irregulars amb les cantonades de pedra picada tal i com encara es pot endevinar en els panys de mur que encara resten. La porta hauria estat encarada a sud on també s'hauria erigit l'era de batre el gra i també els coberts i les pallisses tancats per un baluard o mur de pedra que delimitava l'espai domèstic. Segons el que hem pogut conèixer gràcies a la seva informació oral a la planta baixa, hi havia les quadres amb l'escala per pujar al pis principal on hi recorda la sala principal amb la llar de foc, el forn de pa i dues habitacions encarades a sud, una de les quals era on ell hi dormia. A dalt de tot hi havia les pallisses i graners oberts a l'exterior formant grans eixides de fusta. Annexionat a sud s'alçaven les pallisses construïdes amb aparell de maçoneria i la façana principal que mirava a l'era hauria presentat la mateixa tipologia que trobem a totes les cases de Brocà a base de pilars que sostenien les cobertes de teula ceràmica damunt cavalls de fusta i grans obertures per a les pallisses i graners. L'era estava pavimentada amb cairons ceràmics de 15 x 15 centímetres. D'aquestes pallisses només en resta dempeus alguna paret amb aparell de maçoneria, unida amb morter de calç i argila de color vermellós.

Observacions:

L'àmbit està cobert de ruïna i vegetació i ha estat molt difícil establir la evolució arquitectònica del conjunt edificat. La informació exposada ha estat gràcies a les explicacions de Joan Arocas.

Història

La història de la casa de Cercuneda va molt lligada amb la resta de cases de la vall de Brocà i el seu origen es remunta en època alt medieval. La vall de Brocà "vallis huchranensis" o "bucharanensis" ja ens apareix esmentada el segle VIII quan un grup de pagesos i agricultors decidí e poblar-la. Tot i així la documentació més extensa de la vall i en concret de la casa de Cercuneda, la trobem als documents del monestir de Sant Llorenç prop Bagà (ACA vol 801 de monacals d'hisenda), el document 32 mostra com Heribert i la seva muller Borrella donen al monestir de Sant Llorenç prop Bagà, un alou que tenen al comtat de Cerdanya, a la vall de Brocà al lloc de Cercuneda "Et est in comitatu Cerdaniense, in valli Bucaranense vel in suas agacencias, in locum qui vocant Cercuneda". Segons dona a entendre a banda de les cases hi havia horts i gras extensions de bosc i pastura (devesa). Documents posteriors vinculats a la vila de Bagà i dates de 1129 esmenten com Galceran de Pinós i la seva muller Estefania restitueixen (tornen) al monestir de Sant Llorenç prop Bagà tot el que li havien pres entre ells els masos de "Margeneda, castell, Boixeda, Cercuneda i altres situats a Brocà". Cap el 1233 i en la delimitació del termenat de Bagà (llibre de rodaria) malgrat no esmentin el lloc de Cercuneda si que ens esmenten llocs propers com ara la "costa de Brocà" que s'entendria com la serra Clara i Cercuneda " passa al costat de la casa de Reboll, i de aquí passa al pont de las dues

Sorts que vulgarment se diu lo pont de sant Llorenç i puja pel torrent de Puigcabanil (torrent de Brocà) i puxa tot serrat amunt de las Forcas fins al capdemunt de la puja de Broca, am un serradet que confronta amb el camp del Parer (prop Cercuneda) i de aquí davalla pel torrent de Mullapà fins al serrat de la Criolla ahon hi ha una fita, i de aquí puja la spluga de la Monja i de aquí tot aiguavessant el cortal de Joan Mitjas ahon hi ha una fita i de aquí puja en una creu assenyalada en una rocha baixa i de aquí puja a Rocha Calvera (roc de claniars) i de aquí tot aiguavessant i serrat amunt qui mira a una terma e o fita qui va a bassa de tarnes. Aquests límits ens coincideixen amb la delimitació del terme de Bagà que passa prop de Cercuneda ja que el roc de claniars i el serrat dominen. El terme aniria més pel clot del Petroli i de Joncar. Aquesta casa i a diferència d'altres de la vall de Brocà mai canviaria el seu nom d'origen i sempre se la denominarà com a "Cercuneda". Així el cadastre de Brocà conservat a l'arxiu municipal de Guardiola i datat de 1756 esmenta ja la casa de Cercuneda juntament amb les principals i en un inventari de 1856 la torna a esmentar juntament amb Clarà, Casanova de Rotllant, Caballera, El darrer document i conservat en un full solt de Cal Galló situa Cercuneda al cuartel Norte juntament amb les cases de Gavarrós i la casa de dalt, Castell, caseta de castell, Joanó, el Puig i Sant Marc. El darrers habitants de la casa van ser la família de Joan Arocas que després de la guerra de 1936-39 van traslladar-se a Vilalta i darrerament a Cal cosí

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p.74 i 203. SERRA i VILARÓ, J (1987). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol I p. 93, AMGB. Cadastre de Brocà 1756. AMGB. Full solt. Enumeració de les cases de Brocà.

